KATKI

Devrimci Sosyal-Demokrat

DARBEYE KARŞI GENEL İŞGAL

* Türkiye'de Anti-Sovyetizm'in Kökeni

* Yanıt

* TİP Partisinin Maceraları

YIL 6 - SAYI 23 - ŞUBAT 1976 FİYATI 5 LİRA

TÜRKİYE'DE ANTİ - SOVYETİZM'İN KÖKENİ
VE
DIŞ POLİTİKADA «ATATÜRK TAVRI»

Bugün Türkiye'de, halktan kopuk, tufeylî aydın-geçinirlerimiz, büyük bir panik içersindedirler... Halka inanmayanlar, yığınlara güvenemeyenler (çünkü varlıkları, yığınların sömürüsüne dayanmaktadır), emperyalizmin —desteğini azaltma veya çekme— tehdidi karşısında çılgına dönmüşlerdir. Dolayısiyle, emperyalistlerin desteğini tekrar kazanabilmek için, çeşitli «yaranma» yolları denemektedirler: Açıkça sağcı olanlar, gittikçe yüksek perdeden bir anti-komünizm tema'sı işlerlerken, bunların «sol»daki meslekdaşları da pek çeşitli anti-sovyetik varyasyonlar oluşturmaktadırlar.

Doğaldır ki burada bizim yazımıza konu olabilecek taraf, anti-sovyetizm'dir. Çünkü anti-komünizm, bugün artık çok kaba ve açık bir şekilde anti-sol propaganda anlamına gelmektedir...

«Sovyet İmparatorluğu», «Sovyet Sosyal Emperyalizmi», «Sovyet Revizyonizmi» gibi ithamlardan oluşan «türlü çeşitli» sloganlarla ortaya çıkan anti-sovyetik sol akımlar, —doktrin olarak— dünya çapında faaliyet gösteren iki ana koldan kaynaklanmaktadır: Maoizm ve Troçkizm...

Ama bugün bizde, bu ana akımlara —organik olarak— bağlanmadığı, hatta bu akımları açıkça reddettiği halde, —büyük bir keşif yapmışcasına— anti-sovyetik tavırları benimseyiveren solcular türemekte ve gruplar oluşturmaktadırlar. Şayet bir anti-sovyetizm, evrensel anti-sovyetik akımların dışında oluşmuşsa, bu anti-sovyetizm, o ülkedeki burjuva diktasının anti-sovyetizmidir; faşizmin (veya faşistlerin) anti-sovyetizmidir. Hatta bu akım, «sol» maskeyle ortaya çıkmış olsa da, maskenin arkasında faşizmin yüzünü aramak gerektir... Bugün Türkiye'de Maocu'ların anti-sovyetizmi yetmedi bizim burjuvaziye... Maoizmle Troçkizmle alâkaları olmadıklarını söyleyen (yani sirkatini söyleyen), —Türkiye'ye özgü— anti-sovyetik solcuları da çıkardı ortaya... Ve de bu şekilde, kendilerini ele verdiler solcu maskesiyle, faşistler... Çünkü, bir ülkeye özgü anti-sovyetizm akımı, ancak ve yalnız —Hitler tipi— faşizmin anti-sovyetizmidir. Böyle bir durumda, bu an-

ti-sovyetizmin kökenlerini, burjuvazinin ilk dikta dönemlerinde, aramak gerekir.

Her burjuvazi gibi, Türkiye burjuvazisi de, —palazlanmakta olduğu dönemden başlayarak— daima Sovyetler Birliği'nden ürkmüş ve anti-sovyetik tavırların içine sürüklenmiştir. Üstelik, bizim burjuvazinin tarihen geri kalmış bulunması ve Sovyetler Birliği ile sınır komşuluğu, ayrıca monarşilerden kalma düşmanlık (Rus - Osmanlı düşmanlığı), anti-sovyetik ve anti-komünist tavırları birarada ve yüksek dozda takınmasının nedenleri olmuştur.

Türkiye'de anti-sovyetizm, Türkiye burjuvazisinin sınıf lideri İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanı olmasıyla başlamıştır...

Atatürk devrinde, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında, geniş kapsamlı bir «saldırmazlık» anlaşması vardı. Öyle ki, bu anlaşmaya göre, taraflar biribirine danışmadan başka bir ülke ile herhangi bir anlaşma dahi yapamıyorlardı. Dolayısiyle o dönemde Türkiye'de anti-sovyetizm, resmen yasaktı.

Ne var ki Atatürk öldükten hemen sonra, —gerçekte, İttihatçı kafasından kurtulamamış olan— İnönü, gizlice İngilizlerle temaslara başladı; ve birgün oldu-bitti şeklinde —Türkiye Radyosundan— İngilizlerle bir anlaşma yaptığını açıkladı... Zaten, o sıralarda İngiliz askerî keşif uçaklarının Batum bölgesini «tarassut» etmelerine de —gizlice— izin verdiği iddia edilir...

Söylentiye göre, «İngilizlerle anlaşma yapıldığı» haberini radyodan duyan Mareşal Fevzi Çakmak, —Trakya'dan— alelacele Ankara'ya dönmüş ve İnönü'ye, Atatürk'ün Sovyetler Birliği ile yapmış olduğu anlaşmayı hatırlatmıştır (!). Bu uyarıdan sonra dahi İnönü, kılını kıpırdatmamış, ancak İngiliz elçisine danışıp, anlaşmaya alelacele bir madde daha ekleterek, bunu da —bir gün sonra— radyodan okutmuştu; «eski anlaşmalar bâkidir» filân gibi...

Çiftlik idare etmeye heveslenirken, —halkımızın mâkûs talihi sonucu— Türkiye'yi idare etme durumuna yükseliveren İnönü'nün «düşüncesinin dilekleri» bilinemez ama realitede —bu davranışıyla— Atatürk'ün Lenin ile yapmış bulunduğu Türkiye-Sovyetler Birliği arasındaki dostluk anlaşması çiğnenmiş ve ortadan kalkmış oluyordu...

Bu davranışı karşısında Stalin'in sessiz kalmasından ürken İnönü, bu sefer Sovyetlerin ne düşündüğünü anlamak ve —zâhiren de— olmayacak bir şeyi —eski anlaşmayı— yenilemek için Moskova'ya bir heyet gönderdi.

Uluslararası diplomasi kurallarını bile hiçe sayan, bu kuralların, ulusların varlığına ve iradesine karşı gösterilen saygı demek olduğundan da bîhaber bulunan bu «bir diktatörcük»ün heyeti, Moskova'da bir müddet —hayvanat bahçesi gezileriyle filân— oyalandı. Sovyetler, o sıralarda, Nazi Almanyası ile bir taktik anlaşma yapıyorlardı (Hitler'le yapılan meşhur saldırmazlık anlaşması). Bu anlaşma imzalandıktan sonra Stalin, İnönü'nün heyetini kabul etti; ve onlara, eski anlaşmanın tamamen ortadan kalktığını hatırlatarak, şayet yeni bir anlaşma istiyorlarsa şartlarını bildireceğini söyledi; ve bildirdi. İşte meşhur «Stalin istekleri»nin ilk şekli, o sıralarda, İnönü'nün anlaşma isteği üzerine ifade edildi.

İnönü o sıralarda —damadının da yazdığı gibi— gerçekten «deliye dönmüş»tü... Kırk yıllık dostu Almanları Ruslara kaptırmıştı, aklı sıra... Onun kafasınca, bir sosyalist ülke ile bir faşist ülke arasında da pakâlâ dostluk olabilirdi... Sistemlerin, teorilerin ne anlamı vardı?... Birer değişik «lâf»tı bunlar!...

Ama ne zaman ki Naziler, Sovyetlere saldırdı, İnönü rahat bir nefes aldı; hatta —damadının yazdığı gibi— gülme krizleri geçirdi. Ve hemen, hiç vakit geçirmeden, —Sovyetlere yakın bir politikaya girmiş bulunan İngilizlerin tavrından bile bir ders çıkaramayarak— doğruca Nazilerin kucağına atıldı.

Nazi sürüleri Sovyet Halkını biçerken, İnönü, Hitler'e maden yardımı yapıyordu. SS'ler Sovyet Ülkesini, Karadeniz'in kuzeyinden kuşatma harekâtını plânlarken, İnönü, Boğazlardan denizaltılarının —gizlice— geçmelerine izin veriyordu. Ve bütün dünya faşizmi, şovenizmi lânetlerken İnönü, iç politikada, «Turan'ı kurtaracak»lara kanat geriyordu.

Ama eski İttihatçı İnönü'nün, Alman hayranlığına dayalı bu politikası da tutmadı. Sovyet halkları Nazileri yendi...

Büyük bir ihanet sözkonusu değilse, böyle bir olayda, normal olarak İnönü iktidarının devrilmesi gerekirdi. Örneğin, ufacık bir Kıbrıs Harekâtı ile Yunan faşistleri yıkılıvermişti... O halde nasıl oluyor da —dünya çapında— en büyük faşistler yeniliyorlar da, onların cılız bir işbirlikçisi iktidarda kalabiliyor?

Harb'in, Sovyetlerin lehine dönmesiyle beraber İnönü —bu sefer— İngilizlerin, Amerikalıların kapısını aşındırarak «himmet» dilenmeye başladı. Müttefiklerin —kurala uysun diye— yaptıkları bütün telkinlere rağmen, son âna kadar harbe katılmaktan dikkatle kaçındı. Çünkü en ufak bir harp başlangıcında bile iktidarda kalması olanaksızdı. Şahsî iktidarına yönelik olan bu tehlikeyi (aslında halkın kurtu-

luşu demek olacaktı), «Sovyet ordularının Anadolu'yu istila edeceği» şeklinde ifade ederek, Türkiye halkına yönelikmiş gibi göstermeye çalıştı; ve İngiliz, Amerikan diplomatlarına —dünyada ilk defa— soğuk harp kışkırtıcılığı yaptı.

Nihayet harp bitince, —zaten ortada fiilen kalmamış olan— Nazi Almanyası'na harp ilân edip, «Müttefik olma» şartını yerine getirerek, bu sefer gözüne kestirdiği yeni «dost» Amerika'nın yolunu gözlemeye başladı.

Soğuk harp başladığı zaman Stalin artık dünyanın problem olmuş veya olabilecek yerlerine parmak basıyor ve çözüm için öneriler getiriyordu. Bu arada, Türkiye'yi yönetenlerin —İnönü oligarşisinin— dünya politikasını bir bütün olarak kavrayıp, bununla ters düşmeyecek bir politika yürütebilecek kapasitede olmadıklarını (yani eskilerin deyimiyle, fail-i muhtar olmadıklarını), dolayısiyle Türkiye'nin bu durumda, Sovyetler Birliği gibi bir büyük devletin komşusu olarak, özerkliğini koruyamayacağını öne sürerek, Sovyet ülkesinin güvenliği açısından, bir takım taleplerde bulundu. Bu talepler, harp öncesinde İnönü'nün, Türkiye - Sovyetler Birliği Saldırmazlık Anlaşmasını, tek taraflı olarak —akıl almaz bir şekilde— fesh ettikten sonra, yeni bir anlaşma için Moskova'ya gönderdiği heyete bildirilen şartlar paralelindeydi. Ve bu sefer, bu talepler, «İnönü politikası», harp içinde bir daha denenip, kesin olarak «herşeyi yapabilir» şeklinde saptandıktan sonra, Dünya'ya, devletlerarası politika platformuna bir tez olarak sunuluyordu. Yoksa İnönü'yü ve bizim «cimicirik» burjuvaziyi korkutmak için yapılmış bir jest değildi bu...

Bu tez, İnönü'nün —ve oligarşisinin— Amerikan kucağında geçirdiği, ve halkımızın kaybettiği zaman içinde —bugün dahi— geçerliğini yitirmiş değildir... Stalin, bazı «Stalinofobi» sahibi solcularımızın, emperyalistlerin kucağında oturarak yaptıkları tariflerdeki gibi, «şan olsun!» diye nâra atan bir «mahalle kabadayısı» değildi ki...

Bugün «dost ve müttefik(!)» Batı'dan da, Boğazlar anlaşmasının (Montrö) yeniden gözden geçirilmesi hakkında öneriler geliyorsa (bilhassa büyüme eğilimi gösteren Ege sorunu dolayısiyle), ve de aynı Batı ülkeleri Türkiye'nin «doğu halkları»nın sosyalistliğini sempati ile karşılayıp bağrına basıyorsa, Stalin'in yıllarca önce sunduğu teze yaklaşıyorlar demektir. Ve de, aradan geçen bunca zaman ve deneylerden sonra —iç politikada— bazı resmî ağızlardan, Türkiye - Sovyetler Birliği ilişkileri açısından Atatürk dönemine dönüleceği lâfları gevelenirken bile, hâlâ emperyalizmin ajanlarının desteğinde, çoluk çocuğa anti-sovyetizmin ince biçimleri belletilerek nümayişler yaptırılıyorsa, Stalin'in

teşhisinin ve tezinin doğruluğu kanıtlanıyor ve uygulanmasına zemin hazırlanıyor demektir...

Bugünkü Sovyet yöneticilerinin, Stalin'in o tezini haklı çıkarmamak için ellerinden gelen bütün gayreti gösterdiklerine dair kuvvetli belirtiler vardır. Onlar —bazı canlılık belirtileri görerek— Türkiye halkının iradesini ortaya koymasını beklemektedirler. Buna karşılık emperyalistler, «Hür Demokratik Düzen(!)» maskesi altında sağda «türlü, çeşitli» anti-komünizmi (dinsel, şoven, kapitalist filân), solda da yine «türlü, çeşitli» anti-sovyetizmi körükleyerek, soğuk harp tahrikçiliği tezgâhlamaktadırlar.

Bu propagandanın şiddetinden, koskoca(!) «tabela» ve «etiket» sahibi kuruluş ve kişiler dahi takınacak tavır bulamamakta, ve «Ho Şi Min tavrı», «Sovyetlerle uğraşmanın zamanı değil», «Ayıptır; Sovyetlere bu kadar lâf söyletmeyiz» şeklinde saçmalamaktadırlar...

Bunu anlayamazsak, daha doğrusu bunları anlayabilecek kadrolara —bir parti olarak— devlet teminatı (güvencesi) vermezsek, ve Türkiye olarak, Doğu politikasını sağcı ve hatta açıkça anti-komünist kadro ve partiler aracılığıyla dayatmak kabadayılığında(!) israr edersek, ülkemiz Bizans - Osmanlı entrikacısı yöneticiler elinde —ve onların iradesi haricinde— yeni bir soğuk harbin çıban başı olacaktır...

Örneğin Ege Sorunu her an Boğazlar ile beraber bir Dünya sorunu haline gelebilir. Ve burjuvazinin büyük ve zengin kısmı da, —Batı Avrupalıların istediği gibi— Anadolu'dan, Ege Bölgesi olarak kopup, Batı Avrupa'ya bağlanmayı yeğleyebilir. Zaten NATO'nun en büyük silâh deposu ve üsleri de —reklâm edildiği gibi— doğuda değil, Ege Bölgesindedir. (Bu gerçeği de bütün Dünya bilir; Türkiye halkından gayri...)

Herşeyden önce Türkiye, emperyalistlerin, sosyalist ülkelerle ve bilhassa Sovyetler Birliği ile yapmakta olduğu veya yapacağı «dolaylı mücadele»ye araç olmamalıdır. Bunun için de, emperyalistlerin zokasını yutmayacak, onların «türlü, çeşitli» girişimlerini —ânında— deşifre edebilecek ve de sosyalist ülkelerle Sovyetler Birliği'ne direkt muhatap olabilecek, bilinçli bir kadronun —yani devrimci Marksist bir partinin— Devlet teminatına —legaliteye— kavuşması gerekir. Aksi halde

—genel bir kuraldır ki— büyük kütlelerin mücadele aracı olan bir nesne, önünde sonunda ortasından kırılıverir...

Türkiye, bu tarihî aşamada bütünlüğünü koruyacaksa, mutlaka Dünya politikasında —uluslararası politikada— «Atatürk Tavrı»na dönmelidir. Fakat bu dönüş, muhakkak ki kalite farkı ile olacaktır: Şöyle ki:

Bir burjuva devrimcisi olarak Atatürk, kişiliğinde, ezilen yığınları da temsil ediyordu. Türkiye'nin o günkü sosyo-ekonomik şartları ve dünya politik dengesi üzerine yaptığı somut analizler onu, «köylüleri burjuvalaştırmak» eğilimi içine soktu. Ama kendisi —spesifik— karakteri ile bir burjuva değil, bir devrimci idi... Gerçek burjuvazi, burjuva devriminin —Kemalist Devrimin— «restorasyon«unda ortaya çıktı. Bu «restorasyon»un, ve dolayısiyle «burjuva sınıfı»nın lideri ise, O ölür ölmez paralardan, pullardan —ve hatta— resmî dairelerden bile resimlerini kaldırtıp, kendi adına para, pul bastırtmak cüretini gösterebilen İsmet İnönü'dür.

Bugün artık açıkça görülebiliyor ki, İsmet İnönü'nün başlattığı «restorasyon» veya aristokratik oligarşi özentisi «burjuva sınıf diktası» rejiminin sonuna gelinmiştir.

Hatta artık muvazaa partileri ile «çok partili görünmek» oyunu dahi sökmemektedir. Ayrıca, burjuvazinin ikinci bir atılım yapacak, yani yeni sömürgeler (pazarlar) elde ederek ülkeyi dünya çapında bir finans-kapital merkezi haline getirecek hâli de yoktur; ülkenin ve dünyanın bugünkü objektif şartları buna imkân vermez; ki bütün halk tabakaları tarafından tanınacak ve sayılacak bir lider —bir ikinci Atatürk— çıkarabilsin... O halde burjuvazi sınıflararası gerçek demokrasiyi —burjuva demokratik aşamayı— kabul etmek durumundadır. Aksi halde, devrimin (Kemalist Devrim) temel ilkelerine ters düşecek, yani «yurt bütünlüğü» ve «halkların bütünlüğü»nden vazgeçmiş olacaktır.

Demek ki bugün Türkiye dış politikada «Atatürk Tavrı»na ancak, —bütün sınıfların gerçek partileri ile iradelerini ortaya koyabilecekleri— gerçek bir çok partili rejimle dönebilir.

Tabii ki bugün, bu partiler arasında en önemlisi, burjuva partilerinin —artık bütün dünyada, bir palavra olduğu iyice anlaşılmış bulunan— «köylüleri burjuvalaştırmak» tezine karşılık, «köylüleri işçileştirmek» tezi ile ortaya çıkacak olan «işçi sınıfı partisi»dir... Böyle bir partinin, —aynı iddiayı taşıyan— bir muvazaa partisinden farkı da, yalnız içerideki örgütlenme durumu ile değil, uluslararası plâtformda kazanacağı —bilimsel— saygınlık ile de anlaşılır...

Açıklayıcı Not:

«Köylülük», bütün «tarih öncesi» aşamaların kötü mirasını barındıran bir «toplum resti» veya «toplum kalanı»dır. Modern komünist topluma —bir bakıma— bu «kalan»ın sıfırlanmasiyle varılacaktır. Ancak bu «kalan»ın tamamen işçileşmesi, burjuvaziyi tamamen —ideolojisiyle beraber— tarih sahnesinden silecektir. Bunun için köylülüğün ağır bastığı devrimler —ismi ne olursa olsun— devrimcilerin niyeti ne olursa olsun burjuva ideolojisinin etkisinden kolay kolay kurtulamaz; ve meselâ şoven unsurlar ağır basar...
Dolayısiyle anlaşılır ki, işçilerinin bile büyük kısmı köylülükten kurtulamamış, bir şehirli sınıf olarak, şehiri benimsiyememiş olan Türkiye'de, sosyalist devrim yapmak(!) üzere adam toparlamaya çıkmış bulunanlar, Çin'i de «Sovyetçi» açıdan eleştirmeye kalkıyorlarsa, bu tavırlarıyla —bilinci vasat— sosyalist bir bireyi bile kandıramazlar ama CIA'nın azgelişmiş ülkelerde kullanmak için ihtiyacı olan «beşinci sınıf ajan» kadrolarına aday olabilirler...

YAŞAMAK HAKKI

Kendilerinde olur elbet suç ve kabahat
Yaşayanlar bu hakkı savunamazsa şayet...
Peki, öldürülenler, ne yapacak... Söyleyin?...
Ölüler konuşamaz... Mebus olamaz, elbet!...

ŞADİ ALKILIÇ

YANIT

KATKI'nın açıklama ve önerilerine karşı takınacak tavır ve yapacak eleştiri bulamayıp önce işi sükûtla geçiştirebileceklerini zannedenler şimdi «ortaya hitâben» bazı eleştiriler(!) mırıldanmaya mecbur kaldılar.

KATKI'yı, Bolşevik Parti İcra Komitesi üyesi(!) pozu takınarak eleştirmeye kalkan bu dangalak ve «kripto»lara kısa bir yanıtımız olacak :

Devrimin başarısı için Lenin'in gerek gördüğü «Bolşevik Parti» demek, —örgütü ve eyleminin büyük bir kısmiyle— yeraltı ve illegal olmak demektir.

Büyük bir kariyer hırsı ile girdiğiniz «burjuvaziye hizmet yarışı»nda, Lenin'in «parti gerekliliği» prensibini, hayâsızca, «legal parti»cilik «isteri»nize malzeme yapmaya yelteniyorsunuz!... «Anarşizm», «Nihilizm» gibi tarihi aşamaların deneylerinden geçmiş insanların vardığı yüksek bir bilinç seviyesinin mahsulü olan «Bolşevik tipi —disiplinli, örgütlü— illegalite» sizin idrak ufuklarınızın sınırlarını çok aşar. Nerde kaldı ki günümüzün teknik imkânlarına dayalı «yeraltı mücadelesi» yöntemlerini hayal edebilesiniz...

Gerekli bilinç seviyesine gelmeyen insanların yeraltı veya illegal mücadeleye özenmeleri, zorunlu olarak «bireysel terörizm»i veya «paranoya salgını»nı doğurur.

Örgütlü, disiplinli yeraltı mücadelesi —hele Bolşeviklerin yaptığı gibi, sırt dayanacak bir devlet de yoksa— çok, çok yüksek bir bilinç düzeyi ister.

Yormayın kafacığınızı(!)... Bakın, sizin Babıâli Akademisi(!) bile bu konuda —1917 devrimi sonrasında açıklanan— birer tarihi olay olarak dahi yayın yapmamakta veya yapamamaktadır... Sizin ruh sağlığınızı korumak için olmasa da, kendi rahatlarını düşünüyor olmalılar...

«Bolşevik Parti'nin illegal mücadele yöntemleri» bugün CIA'ya uzman olarak yetiştirilen kişilerden en kaabiliyetlilerine verilen bir «doktora tezi» konusudur.

Emperyalizm tarafından bu kadar büyük bir kariyerle taltif edilen bir bilgi sizin dar kafalarınızın alacağı şey değildir... Nerde kaldı ki bu bilginin tatbikatçısı ve yaratıcısı olabilesiniz...

Onun için, **«gölge etmeyin, başka ihsan istemez!»**...

Açıklayıcı Not :

Bugün sözkonusu olan particikler, kargaşa yaratarak, Parti'nin legal organizasyonunu engellemek, imkânsız hâle getirmek için kurulmuşlardır. Bunlar Lenin'in «Parti gerekliliği» prensibini, küçük burjuvaların «kariyerizm» eğilimlerini, gıcıklayıp, kanalize ederek, bir sapık akım oluşturmak yolunda kullanırlar. Bu şekilde —aynı zamanda— Parti'nin legal organizasyonunun mevcut olmadığı bir dönemde —ki böyle dönemler, hakim sınıfın en kanunsuz dönemleridir— davaya sempatizan olarak gelen yeni güçlerin, gizli çalışma yöntemlerini kavramalarına fırsat verilmemiş olur. Çünkü davaya sempatizan olarak gelenlerin, popülizm bataklığında —hemen— kabak çiçeği gibi açılıp kendini deşifre etmesi sağlanır. Yani bir taşla iki kuş... Hem Parti'nin legal organizasyonu yasal yoldan(!) engellenmiş olacak, hem de gizli çalışmalar —yeni güçlerin katılmaları önlenerek— geriletilecek...

Halbuki Lenin, bir partinin kuruluşunu çok önemli görür. Bir parti, devrimciler tarafından, ve de doğru yöntemlerle —sağlam temeller üzerine— kurulmalıdır der... Sonradan ajanlar sızabilir, ve onlarla mücadele edilebilir der... **Ama, ajanların kurduğu bir partiye girin de, yönetimi ele geçirmeye çalışın demez... Çünkü böyle bir çaba boşunadır...**

Hiç merak(!) edilmesin; bu davanın bilinçli ve sorumlu savaşçıları vardır; ve onlar, Parti'nin legal organizasyonu için gerekli şartların oluşup oluşmadığı yolunda devamlı sondajlar yapmaktadırlar. Bu sondajlardan, ilk olumlu sonuçlar alındığında, öneri ve çağrı yapılacaktır herhalde...

TİP PARTİSİ'NİN MACERALARI HAKKINDA NOTLAR

KATKI'nın 18. sayısında (s. 20) şöyle bir «Not» yeralmaktaydı:

«TSİP partisinin misyonu, olsa olsa, günlük politika çığırtkanlığında, «Maocu»ların şirretliğini dengeleyecek bir «Sovyetçi»lik yaygarası oluşturmaktır.

TSİP partisinin, en çok, herkesin ne mal olduklarını bildikleri —ve bir parti tabelasına sahip olmayan— «Maocu»ları muhatap almaları da, misyonuna uyan bir «kayıkçı döğüşü»nü gözler önüne sermektedir.»

Bugün, bu yazıdaki TSİP yerine «TİP partisi» de yazabilirsiniz...

Behice Boran Hanımefendi, sanki bir partinin(!), icra yetkisine sahip baş yöneticisi değilmiş gibi, gıyâba hitâben «nasıl somut sosyalistlik yapılır» konulu bir dizi soyut dersler verdikten sonra, TİP partisi somut pratiğini «Maoculara çatmak» şeklinde tesbit etti...

Mao'cuların «beynelmilel kapitalizm» mihraklarından beslendiği ve Türkiye'nin de —bugün için— kapitalist dünya ile tüm ilişkilerini kesmesinin söz konusu olmadığı bilindiğinden, «Mao'cuların ortadan kaldırılması» diye bir uğraş beyhûdedir; en azından «Don Kişot»luktur... Mao'culuk, belli çevrelerde tecrit edilir; ve edilmiştir de...

Yalnız sol sapmalara ve sol aşırılara karşı olmak, bir devrimci politikanın varlık nedeni olamaz. Böyle bir durum —kesinlikle— başka bir yanlışın, başka bir «tezgâh (veya tuzak)»ın kuruluşu demektir...

TİP partisinin kurucularından pek çok kodaman, «şaibeli» adamlardır; bunu «dünya-âlem» bilir... Yalnız TİP partisinde ideolog olarak görev(!) yapan biri var ki, çok «ilginç»...

«Demokratik Sol» düşünürü, Cumhuriyet Gazetesi'nin de «ekonomi-politik»cisi olan ve TİP partisinde ideologluk yapan Yalçın Küçük diye biri... Sokak olaylarına bayılıyor... Teorisinin bel kemiğini «15-16 Haziran 1970» olayı teşkil ediyor... Böyle olayların —günümüzde— evrensel, klâsık bir provokasyon anlamına geldiği yolunda uyarılar da yapıldığı halde bu bay, «komünalist»lik beğenisinden vazgeçemiyor ve«yeni 15-16 Haziranlar yaratalım» diye yırtınıp duruyor... Halbuki yığınların objektif-hareket-eğilimi «15-16 Haziran 1970 Olayı» yönünde

değil; ve de TİP partisinin örgüt gücü, bu çapta bir sokak olayı yaratmaya yetmez. Olsa olsa —o da sivil polisten takviyeli olarak— «Kocamustafapaşa Sokak Savaşı» gibi bir olay yaratabilir bu particik... Ancak bu çaptaki —ufak— bir olay da, Yalçın Küçük Beyefendi'nin teorisinin doğruluğunu kanıtlayamaz... Ama belki bir «darbesel tezgâh» görevi yapabilir...

Bizim bu «ilginç» vatandaşa —nâçizâne— bir tavsiyemiz olacak: TİP partisi ideologsuz kalacak diye hayıflanmasın. O particik, nasıl olsa ölü doğdu; ve yakında tamamen —nisyâna— gömülecek... Halbuki, kendisi gençtir ve politikaya da, pek çok ilericiye nasip olmayan bir şekilde —büyük bir şöhretle— başladı. Bu başlangıç çizgisini zorlayıp daha solda perendeler atmaya kalkmasın. CHP çizgisinde kariyerini yükselterek, memlekete faydalı olmaya baksın. Çünkü daha sol çizgiye Ankara kulislerinden —tayinle— gelinemez; gelinirse —en fazla— «Mahir Kaynak» olunur. Ancak «Mahir Kaynak» olabilmek için gerekli —üstün— yeteneklere sahip olunsa bile bugün için ortam bulabilmek oldukça güçtür.

TİP partisi, kendisine yöneltilen —geleneksel— pasifizm suçlamalarına cevap —tepki— olarak iki büyük provokasyona aktif bir şekilde katıldı :

1) Kocamustafapaşa Meydan (veya sokak) Savaşı: TİP'in büyük yöneticilerinin bulunduğu bu olayda bilindiği gibi, pek çok sivil polis de TİP'lilerin safında çarpıştı(!); öteyi beriyi kırdı, barikatlar kurdu... Ertesi gün yüksek tirajlı günlük gazeteler, «Burası Beyrut Değil İstanbul» «Sanki Bir İç Savaş Gibi» şeklinde resim altları yazarak, toplanacak Devlet Brifingi'ne durum arzettiler.

Saf sosyalistler, sorumlu TİP yöneticilerinden, bir özeleştiri beklediler: «amacımız bu değildi, provokasyona sürüklendik» gibilerinden.. Ama Yürüyüş Dergisi bu «Meydan Savaşı(!)»nı, polisin tahriki üzerine TİP partisinin bir kükreyişi(!) olarak verdi.

2) Havada kalan «Destek» Harekâtı: TÖB-DER'in 6 Aralık'da 15 ilde yapacağı toplantıları «sonuna kadar desteklemek» erkekliğini(!) gösterdiler... Ve hatta desteğini geri alan CHP ve DİSK'i korkaklıkla suçlayarak... TÖB-DER'in oportünist Genel Başkanı Cemil Çakır (nâmıdiğer «biz de sizdeniz» Beyefendi) İçişleri Bakanı'nın uyarısı üzerine, «tükürdüğünü yalamak» zorunda kalınca, gerçekçi(!) TİP'lilerin desteği havada kalıverdi. İster istemez Cemil Çakır'ın hareketini tevil etme yolunu tuttular. Bu «tevil» çok ilginç!... TÖB-DER, yerine getireme-

yeceği vaadin sorumluluğu altına girmiş ve de, sanki objektif koşulları belirleyebilecek örgüt gücüne sahipmiş gibi, yapacağı eylemi aylar öncesinden ilân etmişti. TİP de onları desteklerken, «el şeyi ile gerdeğe girmek isteyen damat» gibi idi... 9 Aralık tarihli Yürüyüş,te, şu satırları okuyoruz:

«Fevzioğlu ve Türkeş, aynı toplantıda bir an önce sıkıyönetim ilânı gerektiğini savunurlarken, MSP'nin İçişleri Bakanı, koşulların henüz gerekli olgunluğa erişmediğini söyledi. Ve hafta sonu yapılması beklenen TÖB-DER toplantılarının beklenilmesi gerektiğini öne sürdü. Aslında Asiltürk farklı birşey düşünmüyordu, ama ülke haritasının biraz daha kana bulanmasında yarar görüyordu. Devlete yardımcı güçler desteğinde basılacak TÖB-DER toplantıları sonunda, «işte öğrencilerden sonra öğretmenler de anarşistlik yapıyor» deme fırsatı yakalanamaz mıydı?»

«Asiltürk... bir gün sonra TÖB-DER'i toplantıları yaptıkları taktirde kapatmakla tehdit edecek, tahrik unsurunu kullanarak toplantıların yapılmasına çalışacaktı.»

TİP'in uyanık(!) yorumcuları TÖB-DER'in ultra-oportünist genel başkanı ve yönetici kliğini açmazdan kurtarmak için —çarçabuk— böyle bir çelişkili izahı çiziktiriverdiler.

Aslında Asiltürk onları «babaca» uyarmıştı...

Nitekim aradan çok geçmeden, 23 Aralık tarihli Yürüyüş'te, Genel Başkan Behice Boran, «MSP ve Asiltürk'ün sıkıyönetim istediği» yolundaki varsayımı olanaksız ilân etti:

«MSP demokrasi, özgürlük âşıkı olduğu için sıkıyönetime karşı çıkmıyor. Onunki de bir ölüm dirim hesabı. Askerlerin etkin olduğu bir sıkıyönetim döneminde MSP'nin kapatılması olasılığının artacağını hesaplıyor.»

Yürüyüş Dergisi'nin 16 Aralık tarihli sayısındaki, Behice Boran'a ait «Özgürlüklerin Savunulması» başlıklı yazıda şunları okuyoruz:

«Demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi, genel soyut bir deyim. Bu mücadele somut şartlarda, somut biçimlerde, somut ölçülerde verilir. Tekil, somut bir durumda verilecek mücadelenin biçimi ve çapı, sadece o tek somut durumun niteliğine göre değil, herşeyden önce demokratik mücadelenin uzun vadeli bir mücadele olduğu gözönünde bulundurularak o geniş perspektif içinde değerlendirilip saptanır. Demokratik mücadele, birbirinden kopuk, içinde bulunulan anın esinlenmeleriyle yapılan «çıkışlar» dizisi olarak değil, bir mücadele strateji-

sinin tutarlı ve hesaplı adımlarından, basamaklarından oluşan sürekli bir hareket olarak yürütülmek gerekir.»

«... örneğin, örgüt gücünü hesapsız bir biçimde geniş bir yüzeye dağıtmak büyük bir yanlış olur. Hele baskı ve saldırıların şiddetlendiği durumlarda böyle bir yayılmaya gitmek verilecek mücadeleyi baştan yokuşa sürmek, başarısızlık olasılığını arttırmaktır.»

Behice Boran'ın —TİP partisinin genel başkanı olmasına rağmen— sanki icra yetkisi kendisinde değilmişcesine veya örgüt iradesini yönlendirecek bir icra mevkiine(!) tavsiyelerde bulunurcasına kaleme aldığı yazılarına alıştık; biliyoruz. Bu «üslûp», medreseden kalma bir kafa yapısının üslûbudur... «Fetva»cı medrese ulemâsı, sorumluluktan kaçarlar, kendilerini bütün olayların dışında tutarlardı. Bu sübjektif eğilim, «skolastik» dediğimiz felsefenin çıkış noktasıydı... Onlar, kendi iradelerini realiteye katmazlar, dolayısiyle olayları —yalnızca— yorumlamakla ve olayları yaşayanlara vaaz etmekle yetinirlerdi. Onlar, olayların içinde yaşayanlara, irade-i cüzziye»lerini gösteren zavallı yaratıklar olarak nasihatlarda bulunurlar, ve —görünüşte— kendi «irade-i cüzziye»lerini «yok farzetmek» tevazuuna bürünerek, «irade-i külliye» ile özdeşleşme uyanıklığını(!) gösterirlerdi... Merkezî iktidar güçten düştükçe «kadercilik» diye eleştirilen bu felsefe, —esasında— monarşilerin yükselme devrinde çok —katı— maddeci, ve hatta —adetâ— **pragmatik** bir tavırdı. Ancak, ne var ki, merkezî iktidarın dağılma dönemlerinde (devrim konaklarında) medrese uyanıklığının sökmeyeceğini bilemezdi onlar...

Behice Boran, yukarıdaki yazısında, demokratik mücadelelerin nasıl verileceği hakkında uzun uzun vaaz ettikten sonra, —meseleyi somutlaştırayım derken— kendi dar kafa yapısını sergileyen büyük bir açık veriyor...

O'nun genel doğrular hakkındaki vaazlarına alışanlar, yukarıdaki ifadelerden sonra, Türkiye çapındaki geniş bir örgütsel mücadelenin ana yöntemlerine dair nasihatlar verildiği kanısına varıyor. Ancak yukarıdaki son alıntının bitiminden —hemen— sonra başlayan cümle şu:

«Böyle durumlarda yapılması gereken, saldırılara karşı yürüyüşü, mitingi veya kapalı salon toplantısını en iyi savunabilecek biçimde güçleri bir veya birkaç yere toplamaktır.»

Meğer Behice Hanım'ın bu kadar büyük lâflardan —soyut ifadelerden— somut olarak anladığı şey, toy bir mektep talebesinin anladığından farklı değilmiş... Behice Hanım'ın «Demokratik Mücadele»den anladığı bu ise, parti kurmak yerine talebe cemiyeti kursa idi, çok daha faydalı bir iş yapmış olurdu...

OSMANLI SOSYALİSTLERİ
VE
35. MADDENİN TADİLİ MESELESİ

Dr. Refik Nevzad'ın Paris'te yayınladığı **Beşeriyet** Osmanlı Sosyalist Fırkasının fikirlerini yayan bir Osmanlı Sosyalist Gazetesi idi.

Bu gazetenin 6. sayısında sadeleştirerek aktaracağımız yazı **İkinci Derece İntihab** başlığını taşımaktadır. İmza: Aşık-ı Hürriyet Adil.

«Dört sene önceki hal, yine bu defaki seçimde vukua geldi. Yani bundan dört yıl önce seçimde ne gibi fenalık zuhur ettiyse Şirket-i İnhisariye elindeki istibdatkârane vasıtalar hakimiyeti nasıl kötüye kullandıysa, bu defa yine seçimde aynı gayri meşru vasıta ile başarıya mazhar oldu. Niçin! Çünkü birinci Osmanlı Mebusan Meclisi'nin (Meclis-i Mebusan-ı Osmani'nin) büyük hatalarından biri olan bu ikinci derece seçim kaidesinin, Osmanlı Anayasa'sında (Kanun-u Esasî-i Osmani'de) zikredilen ve yazılan maddesinin tadil edilmesi olmuştur. Hep kabahat işte bu kaynaktan çıkıyor. Her türlü gayri meşru uğursuz haller bu sebepten zuhur eyliyor.

İttihadçı mebuslar (ittihadiyyun mebusları) demiyoruz, çünkü onlar mensub oldukları gerici cemiyetin çıkarcı heveslerinin oyuncağıdırlar; muhalifler olan mebuslara seslenerek diyoruz ki: Birinci Osmanlı Mebusan Meclisinde yapacağınız ilk yasa değişiklikleri bu ikinci derece seçimin umumi siyasi oy üzere olmasını sağlamaktı. Buna teşebbüs etmediniz, çünkü Meşrutiyetin siyaset hikmetini iyice anlayamamış idiniz. 7 Zilhicce 1293 Anayasasını (Kanun-u Esasi'sini) tadil eylediğiniz ve bir kaç maddesini değiştirmeyi başardığınız zaman yapmakta kusur etmediğiniz en büyük hata Anayasa'nın bu maddesinę dokunmayışınız olmuştur. Buna da sebep, gûya Osmanlı milli irfan çevresi henüz bunu anlayacak kadar medeni olgunluk kazanmış değilmiş. Ne tuhaf ve ne garip tavassur! Bunu muhaliflere karşı irad edenler İttihadçılardı. Çünkü onlar bilirler idi ki bu madde tadil edilmedikçe her ne türlü sonsuz girişimlere sığınılsa, yine galebe kendilerinde kalacaktır. İkinci derece intihab demek, mütegallib cemiyetin muzafferiyetini sağlamak demekten başka bir şey değildir. Zira, ikinci derece seçim sayesinde her türlü müntehib vicdanını satın almak mümkündür. Para

ile olmazsa, tüfenkle, yatağanla, kurşunla birinci ve ikinci derece müntehiblerinin vicdanlarını satın almak kolaydır. Bu gayri meşru ve gayri meşrut güce mutavaat yüzü göstermeyenler yani boyun eğmeyenler başuçlarına asılmış istibdad satırından yakalarını kurtaramazlar. Bu defaki seçimde vukua gelen gayri meşru müstebitçe fiillerin siyasi sebepleri de bundan doğmuştur. İtilâf ve Hürriyet Fırkası önünde kazılmış kuyunun içine kendi ayağıyla gidip düşmüştür. Bu kuyunun varlığını duymamış yani hissetmemiş olsa gerektir ki programının 4. maddesinde yine, **ikinci derecede intihab usulü yerinde bırakılacaktır,** diyor. Ayıb değil, kendi düşen ağlamaz. Eğer bu zikredilen parti, bu İttihadçı siyaset tuzağını keşfedebilmiş olsaydı bugün Mebusan Meclisi onların taraftarlarıyla dolu bulunurdu. Bu ikinci derece seçim, İttihad ve Terakki gerici Cemiyetinin, hakimiyetini sağlamlaştırmak için büyük bir politika vasıtasıdır. Lakin buna bir ikiz lâzımdır. Yalnız bu madde ile istibdad hakimiyetinde başarı müşkülçedir. Bunu istihsal eden ve istihsal ile beraber tamamlıyan diğer bir madde vardır ki, o da (35) nci maddedir. Otuz beşinci maddenin tadili istibdat zemini hakimiyetini hazırlayan meşrutiyete aykırı bir alettir. Bugünün (35) inci maddesi milli hakimiyete yakın bir meşrutiyet maddesidir. Lakin ittihadçıların çıkarlarından uzak bir siyasi maddedir. Milli hakimiyet demek değildir. Yalnız milli hakimiyetin mmeleketin meşrutiyet idaresine girmesi için bir politika kapısıdır. Bu ise, ittihad Cemiyetinin siyaset hedefinden uzaktır. Çünkü yaratılışlarındaki siyaset alçaklığı saikasıyla şahsi çıkarlarına engel olmak üzere Osmanlı Mebusan Meclisinde teşekkül edebilecek muhtelif partilere siyaset hayatı vermemek için tegallüb vasıtası değildir. Zira, muhalif partinin teşekkülü ile ellerindeki gayri meşru idareyi kaybetmek tehlikesini hisseder etmez İttihad ve Terakki Cemiyeti Osmanlı Mebusan Meclisi'ni fesh ile yeniden intihab ettirmek ister. Bu ise, bugünkü (35) inci madde ile mümkün değildir. Bunu İttihad Cemiyetinin emellerine uygun ve mutabık bir surette değiştirmek lâzımdır. Bugünkü (35) inci madde ile Mebusan Meclisi'ni feshetmek için pek çok güçlüklere uğramak vardır. Halbuki, İttihad ve Terakki mürteci Cemiyeti'nin arzu ettiği tarzda (35) nci maddeyi tadil etmek, değiştirmek, yani **hakimiyeti milletten alıp padişaha tevdi etmek** bahanesi gayri meşru siyasi bir hud'a dan başka bir şey değildir. Onların düşündükleri Padişahın saltanat hakları değil, İttihad ve Terakki'nin şahsi çıkar haklarıdır. Hele bir defa padişah bu hakimiyet ve saltanat haklarını başarsın, o vakit milli hakimiyet —zaten yok ya— mahvolarak yerine İttihadçıların ebedî hakimiyeti geçecek. Padişah, zaten İttihad ve Terakki Cemiyeti'nin emellerine hizmet etmeyi salta-

nat görevinden ve onunla kaim saydığından varlığı **keenlemyekün** hükmünde kalarak görünmeyen ve gerici cemiyet istediği zaman Mebusan Meclisi'ni kapayacak, istediği zaman açacak, istediği zaman seçim yaptıracak. (35) nci maddenin gelecekte tadili işte bu işe yarayacak, Padişaha emrederek istedikleri zaman Mebusan Maclisi'ni feshe ve kapatmağa ellerinde iktidar olacak. Bu iktidardan faydalanarak, ikinci derece seçimin tev'emi olan (35) nci madde ile milleti, kavmi, müslim ve gayri müslim unsurları istediği gibi ezecek. İşte bunun için, İttihad ve Terakki Cemiyeti tadil edilmiş (35) nci maddeyi tekrar tadil etmek istiyor. İşte bunun için, ikinci derece seçimi amme hakimiyeti ve umumi siyasi oy (hakimiyet-i milliye ve rey'i siyasi-i umumi) prensibi üzerine tercih eylemiştir. Bunu muhalifler anlıyamamış ve anlamadıkları için örümcek ağına tutulansinek gibi, gerici ittihad ve Terakki Cemiyeti'nin elinde tuzağa tutulmuştur. Bunun için de bu defaki seçimde büyük yenilgiye uğramışlardır. Acaba bundan ibret alacaklar mı? Millet bu defa olsun gözünü açacak mı? Ümidetmek isteriz. Lâkin heyhat!...» (1)

---

(1) **Beşeriyet,** 2. sene, No. 6, Haziran 1912, sayfa 5 sütun 1.

SOSYALİZM NEDİR?

B. NEBİL

Her toplumun temelinde bencilliğin yattığını savunan, hobdinliği cemiyetin biricik temeli olarak kabul eden ve, «egoizm sosyal kurtuluşumuzun temeli, riyakârlık ta kilit taşı» şiarile yola çıkan FELİX LE DANTEC (**Chargé de cours à la Faculté des sciences de l'Université de Paris**), İlmî Felsefe Kitaplığı'nda yayınlanan **L'Egoism, base de toute société** (1933) adlı eserinde, şimendüfer işçileri grevinden bahs ederken, SOSYAL DEVRİM'e dokunuyor. Le Dantec, bütün metafizik prensipleri mütenakız prensipler saymakta, ve değerden yoksun görmektedir.

Ona göre: Şimendüfer işçileri grevinden en fazla taraftar toplıyan bencillik olmuştur. Adalet duygusu en asîl bir duygudur. Adalete en çok vurgun insanlar, dünyanın en iyi niyetlerine sahip olsalar bile, adaleti yerine getiremezler. Bir SOSYAL DEVRİM, herkes için tehlikeli bir raslantıdır. Zira, ne sonuca varacağını kimse kestiremez. Mülkiyet içgüdüsü son derece güçlüdür. Zenginlikler, geçici olarak, bir düzeye getirilse, eşitleştirilse bile, bunun geleceği yoktur. Bir çok devrimler olacak; fakat, hiç biri, bizi ÜTOPİSTLERin tahayyül ettiği ALTIN ÇAĞ'a götüremiyecektir.

Edouard Dolleans'ın formülüne göre:
«Sosyalizm, tatmin edilmemiş ve ideale susamış ruhları çevresinde kümeleştiren yeni imandır.»

«Devrimci sendikalizmin nazariyecisi» sayılan Georges Sorel'in en ünlü yorumcusu Edouard Berth, üstadı Sorel ve H. Lagardelle gibi hem demokratik doktrine, hem de POLİTİK SOSYALİZM doktrinlerine karşı savaşmıştır.

E. Berth, **Les Derniers Aspects du Socialisme** adlı eserinin, yeniden gözden geçirilmiş ve ilâveler yapılmış baskısında (Paris, 1923), önsözü «Bolşevizm ve Sendikalizm»e ayırmış: «Bolşevizm gerçekten sosyalizmin bir **yeni görünüşü** müdür? diye soruyor.

Yazar diyor ki:

«Guesde, Bebel gibi, Marx'tan ziyade Lassal'e bağlanır; ve, eski **Parti ouvrier français**, Alman Sosyal Demokrasisi gibi, Lasalcılıkla yani DEVLET SOSYALİZMİ ile tamamile meşbu halde idi.»

Berth, ENDİVİDÜALİST ANARŞİSTLER ile KOMÜNİST ANARŞİSTLERi ayırıyor.

SİYASÎ SOSYALİZMi burjuva dekadansının görünüşü olarak alan yazar, Gedızm ve sendikalizm bölümünde, «Gedizm, SİYASÎ SOSYALİZMin en tam biçimidir» diyor; ve, «Gedizm nedir?» sorusunu sorduktan sonra, kendi açısından, gedizmi, esas itibarile karakterize etmeğe çalışıyor :

«Gedizm, modern Devletin kadroları içinde sosyalizmi gerçekleştirmek için bir kalkışmadır; yahut ta modern siyasî Devlete bir işçi muhteva kazandırma çabasıdır.»

Anarşizm ve Sendikalizm bölümünde de şöyle der:

«SOSYALİZM yani DEVRİMCİ SENDİKALİZM bir üreticiler felsefesidir.»

SOSYALİZME KARŞI KALEM SAVAŞINDA ULUM-İ İKTİSADİYE VE İÇTİMAİYE MECMUASI

1908'de yayın hayatına atılan ve okurlarının önüne, ciddi bir fikir seviyesi gösterme çabası içinde çıkan dergi ünlü kalem sahiplerini bir araya toplamak istiyordu. Dergide Mehmet Cavit (Maliye Nazırı Cavit Bey), Ahmet Şuayb, Rıza Tevfik (Feylesof Rıza Tevfik), Bedi' Nuri, Ali Kâmi gibi imzalar yer almıştı. Dergi bu yazarların kalemiyle sosyalizme karşı açıkça cephe almış; ve —her fırsattan faydalanarak— anti sosyalist sürekli bir kalem savaşı yürütmüştür.

Mukaddime ve programdan öğrendiğimize göre dergi mübadele serbestisini savunmak istiyordu: «Ticaret hususunda mesleğimiz serbest-i mübadele ilmî siyaseti olacaktır. Bu bizce iktisadi bir temel kaidedir, adeta bir kanundur. Bu kanunu müdafaa edeceğiz.

Mecmuamız sosyal bilgiler üstadlarının feyyaz yayınlarını esas ittihaz ederek bu bilgilerin bütün kollarına dair mufassal makaleleri kapsayacaktır. Afetengiz sonuçlara ulaşan aşırı fikri hiç bir zaman terviç etmiyecektir. Hikmet ve ihtiyat, vazife ve hakkın yol gösterici sadası daima rehberimiz olacaktır.»

«Son zamanlarda tarihin en başlı illeti olarak ekonomik faktörler gösteriliyor. Tarihin teolojik ve romanesk anlayış tarzı bırakılınca eşyanın akışını izah için başka sebepler bulmak gerekti.»

Ten ve Fustel dö Kulanj'ı savunan dergi Güstav lâ Bon'dan da ilham almaktaydı. Dergiye göre tarih olaylarını doğuran faktörler arasında en önemlisi psikolojik faktörlerdir. Halk ve kavimlerin psikolojisi geçmiş ve gelecek en önemli tarih olaylarının anahtarını kendinde toplamaktadır. İstatistik ilmi vaktiyle doğru sanılan şeylerin yanlış olduğunu ispat etti. **Bu cümleden olarak, sosyalizmin kurucularına göre, kapital ve toprak (sermaye ve arazi) gitgide sayılı ellerde toplandığı kaidesini istatistik vesikaları kâmilen mahvetti. Sayılar ispat etti ki, bunun aksine sermaye ve toprak daha ziyade ellerde dönüp yayılıyor. (20. Asırda Tarih: Ahmet Şuayb)**

Yukarki satırları Lö bon'dan alan Ahmet Şuayb mezhep hürriyeti yazısında «Risaletpenah Efendimiz»den de bahsediyordu.

Salih Zeki de Ogust Kont'u idealize etmişti. Diyordu ki: Kont'un tarihi tahlil usulü, tabiî bilgilere mahsus olan müsbet felsefesi, adını ebedileştirmeğe fazlasıyla yeter.

Cavit Bey grev konusuna dokunuyor: «Hükümetimizin bir hamlede vücuda getirdiği tatil-i eşgal (grev) kanunu layihası uzunca bir süre sessiz ve kımıldamaz kaldıktan sonra Şûray-i Devlette gördüğü cüz'i tadilât ile, hele on gün önce Mebusan Meclisi'ne gelebilmiştir. Henüz sendika halinde teşekkül ederek sınıf çıkarlarını (menafi-i sınıfiye) muhafaza edebilmek kanunî yetkisini alamayan ameleleri lâyihada olduğu gibi resmî kayıtlara tabi bir surette değil, hatta Avrupa'daki derecesinde serbest olarak grev hakkına malik kılmakta hemen hiç bir fayda yoktur.

Selanik'te gündelik olarak yayınlanan **Progrès de Salonique** gazetesinde **Türkiye ve Serbesti-i Mübadele** başlıklı bir yazı serisi yayınlandı. Mario Mediano imzasını taşıyan bu yazılar takdire değer. Yazar, himaye politikacılarının iddialarına rağmen diyor ki: «Himaye usulû milli endüstriyi cesaretlendirmez. Himaye usulû fazla işçi kullanılmasını mucib olmaz. Himaye usulü işçiyi refaha kavuşturmaz. Hükümet gelirinin artmasına yardımcı olmaz. Bütün bunlar ilim ışığı altında parlamaktadır. Mario Mediano Efendi'yi bugün için mübadele serbestisine

bağlı görüyorum. Kendisiyle tamamen aynı fikirdeyim. Fakat aldanmıyorsam himaye usulü meselesinin bizde daha sonra bahis konusu olabileceği fikrinde bulunuyorlar. Eğer bu fikirde iseler bu noktada ayrılıyoruz. Kendileri **bugün için,** ben ise **bugün ve gelecek için** mübadele serbestisini istiyorum.

Cavid Bey Avrupa'da sosyalistlerin teşvikleri ve kışkırtmalarıyla bir ekonomik vasıta olmaktan ziyade bir siyasî vasıta rolünü oynamak istiyen sendikaları mahsurlarıyla beraber (ekonomik bir maksatla teşkil edilip politikayla uğraşmak gibi mahzurlarıyla) kabul ve müdafaa etmelidir. Elbette işçi sendikaları birgün İngiliz sendikalarının yolunu izlemeye başlıyacaklardır.»

Cavid Bey bu satırları Revue Ekono. İntern.'i bildirirken yazmıştı.

«Ünlü düşünürlerden Doktor Güstav lö Bon'un **Ruh ül Cemaat** ünvanlı eseri muktedir gençlerden Köprülüzade Fuad ve Sadrettin Celâl Bey'ler tarafından tercüme edilmiştir. Doktor Güstav lö Bon sosyal bilgilerde fevkalade ihtisas ile ün salmış bir hakim-i yektâdır. Eserleri sosyal ve tarihi meşhur muhalledattandır. Çevrilen bu kitap Terbiye-i İçtimaiye Encümeni'nin siyaseti altında yayınlanacak ciddi eserler silsilesinin ilk cildini teşkil ediyor.» (Cilt: 2, No: 4 5 Mart 1325)

Yukarki satırlar Kıymettar Bir Eser başlığı ile iç kapakta yer almıştır.

Derginin anlayışına göre, din toplumun önemli bir unsurudur. İslamiyeti ilerlemeye engel bir din gibi anlamaksa, esas itibariyle büyük bir hatadır. Arap medeniyetini tetebbu eden hakîm-i şehir Güstav Lü Bon ilmî buluşlarla uzlaşabilen dinlerin birincisi islâmiyet olduğunu ispat eder ve Kuran-ı Kerim'in liberal ve eşitçi geniş fikirlerini sena eder.

Rıza Tevfik'e göre:

«Almanya'nın en ünlü feylesoflarından sayılan Hegel, esasen, idealist idi; yani maddiyatın realitesini inkar eden **hayalîûn** (eskiler **inâdiyye** derlerdi; fakat bugün biraz farklıcadır.) fırkasından idi. Bir taraftan Eflâtun'un **idèes** dediği mevhum ve soyut gerçeklere inanır; bir taraftanda o **ide**leri kelâm (logos) ile bir tutardı. Buna binaen beşerin hakikatı fikirdir; hatta her şeyin hakikatı fikirdir diye inanırdı. Yani gördüğümüz, hissettiğimiz maddi kâinat hattızâtında mevcut değildir; kâinat, taş kesilmiş akıldır (intelligene petrifièe) sanırdı. Bu inanış Hegel felsefesinin metafizikte temeli ve umdesidir. Fazl-ı Hurûfî'nin

inanışı da bundan başka birşey değildi. Fakat Alman feylesofu bunu bir büyük sistem biçimine sokmuş; ve gariptir ki pek ziyade şöhret kazanarak çevresine binlerce şâkirt toplayabilmişti. Madem ki herşey taş kesilmiş bir fikir ve akıldır; madem ki akıl bizzat düşünen ve idrak edendir; madem ki insan zihninde de mantıkî kesin yasalara ister istemez uyulacaktır; o halde bu felsefe bakımından mantık hükümlerine binaen muhakeme ederek her ne düşünülürse tabiat onu yapar; çünkü fikir, her şeyin temelidir. Tabiat yasalarını bulmak; yaratılışın sırlarını keşfetmek için zamanımız bilginlerinin ve filozoflarının sandığı gibi tecrübe ve incelemelerde bulunmak gerekmez; mantık kıyasları yeter. Çünkü tabiatın sırlarını ve yasalarını bulmak, tabiat dediğimiz o fikri, o düşünceyi tekrar düşünmektir. İşte özetliyerek sunduğum bu zevzek felsefenin idealizm adına, gerçek mahiyeti hemen bundan ibarettir. Mantık ile tecrübe bahsinde, Hegel tamamen skolastiktir. Zira, o zamanlar metodda temel, mantığı her şeyden önceye alarak deneye önem vermemek idi. Hegel, bu felsefesiyle Kant'ın irfan şâkirdi olmak iddiasındadır. Kant'ın **idealizm transandantal** dediği felsefe, bu lâfazanlığa benzemez. Hegel, mantıkla ne gibi gerçekler çıkarmışsa fenni tecrübe butlan hurafesini ispat etmiştir.»

Ahmet Şuayb, Darwin için şunları yazıyor:

«Darwin ise Maltas nazariyesini ele alarak, yeryüzünün bütün varlıklara yetmediğinden bahisle, bunların arasında yaşamak için sürekli bir savaş görüyor. Bu yaşama savaşından en istidatlı ve en lâyik kimlerse onlar muzaffer çıkıyorlar. Peyderpey irsî olan meziyetleri tabii seleksiyon yoluyla nevilere kaynak oluyor. Nevilerin gelişme teorisi, insanlığın muhtelif birçok atalardan geldiği fikrine de fena bir darbe indirerek, yalnız ilkel bir örnekten doğduğunu teyid etti.»

Büyük Fransız devriminden söz eden Ahmet Şuayb, Didero, Holbah ve özellikle Ruso'nun aleyhindedir:

«Yoksulluğun acıları ile ünleyen bahtsız insanlar bu safsata zincirlemesini birer gerçek gibi kabul ediyorlar. Parlak cümleler altında mutluluk şarkıları halkın vijdanını sapıtıyor. Her tarafta bir devrim kürsüsü, alacalı tasavvurlar, yolunu sapıtmış tevabi peyda oluyor. Bütün bu feylesoflar hiç bir zaman hataya düşmeyen birer kahin gibi dil kullanıyorlar.»

Felsefe ordusunu yürütüp yöneten de Volter. İçlerinde Holbah ve Kondorse gibi büsbütün dinsizler de bulunan **Ansiklopedistler taburu;** ötede RUSO VE SOSYALİSTLER ORDUSU (S. 546 - 7)

Dinsizliği zorunlu bir doktrin ve yüksek bir görev yapan bir takım fanatikler.

Bencilliği kaldırmak isteyen SOSYALİSTLER mallarda ortalık öğütlüyorlar. Mülkiyeti ve tasarruf hakkını hırsızlık sayıyorlar. Kurdukları Cumhuriyette, bu hırsızlığı geri getirmek istiyenler insanlık düşmanı sayılacak ve öfkeli bir deli gibi karşılık görecek:

«Sosyalistler hodkâmlığı kaldırmak için iştirak-i emvali tavsiye ediyor ve bir cumhuriyet tesis ediyorlar. Bu cumhuriyette hakk-ı tasarruf denilen eser-i sirkati iadeye çalışacak olanlar düşmen-i insaniyet addiyle bir mecnun-u mütehevvir gibi mukavele görecek!» (No. 4, s. 550-1)

Cavit Bey, okurlarına sosyalizm bayrağının açıldığını yüksek sesle duyurmak istiyordu. Grevlere dokunuyor, Mebusan Meclisindeki tartışmaların genişliğinden bahsediyordu.

Şark Demiryolları amelesinin grevini bahis konusu eden Cavit Bey diyor ki:

«Grev meselesi Mebusan Meclisinde, bu mesele için ümit edilmiyen ve beklenmiyen bir münakaşa genişliği kazandı. Şimdiye kadar ekonomik fikirlerini şerhetmek için böyle elverişli bir alan bulamayan mebuslar fırsattan faydalandılar. SOSYALİZM BAYRAĞI AÇILDI. Bunun gölgesine sığınanlar, hem de şiddetle ve büyük bir heyecanla sığınanlar oldu. Sosyalizmin hayalî prensiplerinden söz edilerek gerçekten uzaklaşıldı. **Kesinlikle sosyalist olduklarını, sosyalizmi sevdiklerini, bunun bizim memlekete gelmediğini** söyleyenler oldu; grev yasasının yerine amele umumî kanunu yapılması teklif olundu. Kısacası bir kaç saat devam eden, pek nazarî ve fakat ruhi ahval itibariyle pek faydalı bir toplantıda bulunuldu.»

Cavit Bey, tartışmanın pek erkenden kesildiğine esefleniyor. Karşı basının sosyalizmin kucağına attığı, gadre uğramışlar zümresi ordusuna katıldığından sızlanıyor ve diyor ki:

«Grev hakkını ve sendikaları savundum. Bu SOSYALİZM değildir. İnsan haklarıyla ilgili bir meseledir; ki bütün özgürlük erbabı, serbestî mesleğinin taraftarları olan pek çok iktisatçılar bunda fikir birliği halindedirler. Sendikalardan ne için o kadar korkmalı? Ne için bunları yalnız kargaşalık vasıtası gibi anlamalı? Sendikalar, bazı telkincilerin kışkırtmasıyla İHTİLÂL aleti olabildikleri gibi, çok defa pek etkili bir barış vasıtası da olabilirler. Sendikalar işçileri inzibat altına alacağından dolayıdır ki bu müesseseleri savundum ve savunacağım. Fakat bununla sosyalizm arasında ne kadar büyük bir mesafe var! **Sosyalist değilim ve olmıyacağım.** İktisadi prensiplerim, eserlerim, tedrisatım bu-

na şahit olduğu için hakkımda yanlış bir fikir besliyenlerin zehablarını düzeltmelerini arzu ederim. Greve ve sendikalara müsaade olunmasının, memleketimizde yabancı kapitalistleri kaçıracağını sanmak ta hatadır; büyük bir hatadır.» (s. 268-9)

NİZAMETTİN ÂLİ'NİN KALEMİYLE KARL MARX

Yarın, «Haftalık ilmî, edebî, içtimaî resimli mecmua» idi. Birinci sayısı 13 teşrinievvel 1337 (1921). İdarehane: Babıâli caddesinde İleri matbaası idarehanesi. Sayısı 10 kuruştur.

İkinci sayısından itibaren **Aydınlık** dergisini tavsiye ediyor. O tarihte **Aydınlık** dergisinin (1, 2, 3, 4 üncü nüshaları yayınlanmıştı.) :

Bu mecmua memleketin en ciddî bir meslek mecmuasıdır.

Aydınlık gençliğe bilhassa fen ve dimağ işçilerine hitap ve memlekette çalışan ve terleyen uzuvların refahı gayesini istihdaf eden ve kadınlığın ciddî yükselişlerle içtimaî vazifelerini ifaya kâdir olabilmesini gösterir samimî bir mecmuadır. Kârilerimize mutalaasını tavsiye ederiz.»

Dergi, **Aydınlık**'ın altıncı nüshasını da tavsiye ediyor ve dokuzuncu sayısından itibaren bu dayanışma duruyor.

Derginin birinci sayısından itibaren Nizamettin Âli'nin tercüme ve telif yazıları vardır: Sayı 1. Zerdüşt; imza Nizamettin Âli.

Sayı 2: **Karl Marks kimdir?** İmza Nizamettin Âli.

Sayı 8: (s 2) Âsar-ı Garbiyenin Tercümesi, Dr. Nizamettin Âli.

Sayı 9: (s. 4 - 6) **Ayn Şitayn Nazariyatı ve İlimde İnkılâp.** Darülfünün ve Mühendis Mektebinden mezun Dr. Nizamettin Âli.

Sayı 12: (s. 7) **Vatanseverlikte Çeşit.** Dr. Nizamettin Âli.

Sayı 25: (s. 6) **Alman Harsına Dair** Dr. Nizamettin Âli. Bu sayıda ve 24. üncü sayıda resmi de vardır.

Mecmuanın müdür ve sermuharriri Suphi Nuri idi (Prof. Dr. Suphi Nuri İleri). İkinci sayı (20 Teşrinievvel 1337 - 1921) daki yazı kadrosundaki imzalar: İsmail Hakkı, İsmail Müştak, Nizamettin Âli, Abdülhak Şinasî, Namık İsmail, Hâlit Fahri, Orhan Seyfi, Muammer Raşit, Ercüment Ekrem, Emine Seniye, Seniye Servet, Faruk Nafiz, Sırrı Paşa, Selim Nüzhet, Leylâ, M. Sami, Ali Seyfi, K. Z. vs.

Biz bu imzalar arasında, —**Aydınlık**'ta da yazılarına rastladığımız— Nizamettin Âli'yi (Dr. Nizamettin Âli Sav) ayıracak ve onun kaleminden Karl Marks'ın kim olduğunu öğreneceğiz. Bunu yaparken de yazarın kullandığı dile ve üslûbuna hiç dokunmıyacağız:

«Karl Marks Kimdir?

Türkiyeden başka her yerde elli seneden beri yapılmakta olan içtimaî ve iktisadî münakaşaların mihver-i aslîsini Marks'ın nazarıyatı teşkil ediyor. (1) Her ne kadar Cavit Bey'in İktisat kitaplarında Marks nazariyesinin «hayalperver safdiller» vasfı bahşedilerek iki satırla ve ilk önce olarak Türk kari' dünyasına takdiminden beri epeyce zaman geçmiş ise de, o zaman bu zamandır Türk İktisat edebiyatında, eğer böyle bir edebiyattan bahis caizse, ne o nazariye, ne de sahibi hakkında fazla ve bilhassa doğru malûmata tesadüf edilmemektedir.

Biz bu merakâver nazariyenin, duyan ve düşünen insan olarak daha az merakâver olmayan sahibini şu birkaç satırla kendi hayat yolunda süratle takip edeceğiz.

Marks, şarabile meşhur Ren havalîsinin (Trir) şehrinde 1818 de doğdu. Roma hakimiyetinden kalma harabelerle muhat olan bu şehirde bugün 47 bin kişi nufüs vardır. Marks'ın babası, önceleri dâvâvekili ve bilâhara Hukuk Müşavir-i Hâssı olan Hanri Marks'dır. Her servetli aile çocuklarının hukuk tahsil etmesi pek moda olduğu gibi bu adam da çocuğunu hukuk tahsiline hazırlanmak üzere mahall-i tevellüdündeki İdadî Mektebine vermiş ve oradan çıktıktan sonra Berlin ve Bon Darülfünunlarına göndermiştir. Marks Darülfünunda Hukuk meyanında felsefe ile uğraştı. Hattâ doktora tezi hukuktan olacağına, babasına rağmen, felsefedendir. 1841'de tezini yazdığına göre Darülfünun'dan 23 yaşında çıkmıştır. Tezin mevzuu Demokrit ve Epikür felsefesine dairdir. Teze dikkatle bakan, dünyanın ikiye ayrıldığı ferdiyetçilikle, içtimaiciliğin daha küçük yaşta Marks'ı nasıl işgal etmeye başladığı görülür.

Marks daha İdadî'de iken gözü açık, meraklı ve pek malumatlı bir gençti. 17 yaşında İdadî'nin son sınıfında iken babasına yazdığı mufassal mektuplarda filozof Kant ve Hegel'e dair uzun uzadıya tenkidâta tesadüf edilmektedir. Darülfûnun'da muallimler ve bilhassa genç muallim muavini doktorla sıkı sıkıya teması kendisi için ayrıca istifadeli oldu. Berlin Darülfûnunu'nun ilk senelerinde, kendi üzerinde pek derin tesir bırakan ve bilahare devrin en büyük filozoflarından olan (Bruno

(1) Yarın Mecmuası bu yazı ile beraber Marks'ın resmini de sunmuştu.

Bauer)i tanıdı. İkisi de o vakitler Berlin'de hükümrân olan bir filozofu, Darülfûnun'da hatta bütün devlet felsefesinde saltanat süren filozof Hegel'i derinden derine tetkik ettiler ve (Yeni Hegelciler) diye bir şube çıkardılar. İki genç talebenin gayesi birdi: Darülfûnun Muallimi olmak. Bruno Bauer, Edyân muallimi olmağa hazırlanıyordu, Karl Marks da felsefe muallimliğine. Lâkin serbest fikirlerinden dolayı Bon Darülfûnununu Edyân Muallimliğinden kovulan Bauer'in akıbeti ileri fikirli Marks'ı gaye bildiği emelinden uzaklaştırdı. Gitti (Ren Gazetesi)ne sermuharrir oldu. O zaman 24 yaşında idi. İlk hamleli makaleleri serbest-i matbuata dairdir. Fakat o zamanki Almanya üzerine çöken kâbus-u istibdâdın demir pençeli sansürü Marks'ı takib etti. O da hürriyeti Paris'de aramak üzere Almanya'yı terk etti. Beraberinde, (Trir)in en güzel kızı dediği ve kendisinin gençlik dostu olan (Yeni)yi zevce olarak götürdü. Bu kızın Marks'a tesiri büyük olmuştur.

Marks Paris'te rahat durmadı. Bir dostuyla beraber (Alman-Fransız Annalleri) diye bir mecmua çıkarmağa başladı. Fakat çok sürmeden Prusya Hükümetinin resmen talebi üzerine, o zaman Fransa Heyet-i Vükelâ Reisi olan (Gizo) tarafından Belçika'ya, Brüksel'e ihraç ve teb'id edildi. İşte Brüksel'dedir ki Marks, kendisiyle dört senedir ilim dostluğu eden meşhur (Engels) ile beraber (Komünist Beyannamesi)ni yazmıştır. Türkçeden başka bütün dünya lisanlarına tercüme edilen bu **Beyanname** 1847 de yazıldı, Marks o vakit tam 29 yaşında idi. Sonraları dünyada bu kadar telâtumlara sebep olan o mühim ilmî vesikayı bir adamın nasıl 29 yaşında yazabileceğine hayretler etmemek elden gelmez. Böyle genç yaşında cihanşümul tekâtumlara sebebiyet verecek hayat eseri yazan bir ikinci adam tanımıyorum. Yalnız İngiliz Filozofu ve (idealizm subjektif) meslek-i felsefisinin banisi olan (Bürkley) vatandaşı (Yum) vasıtasıyla Kant'a azim tesirlerde bulunmuştur.

Şu küçük lâkin mühim tafsilâttan sonra devam edelim: 1848 İhtilâli Marks'ı tekrar Almanya'ya avdete mecbur etti. Orada tekrar (Ren Gazetesi) sermuharrirliğini aldı ve İhtilâli manen idare etti. Fakat kısa süren bir müddet sonra irtica avdet etti ve kendisi mahkûm oldu. Mahkemedeki müdafaanamesi pek meşhurdur ve ilim nokta-i nazarında pek mühimdir. Zira kendisine beraat kazandıran bu müdafaa (Maddi Tarihçilik) unvanı verilen felsefe-i tarih sisteminin 1848 ihtilâline nasıl tatbik edildiğini gösterir ve en veciz ve en ilmî bir vesikadır. Garp Darülfünununda muallimler Maddi Tarihçilik'ten bahsettikleri vakit bu muhakeme zabıtnamelerini aynen istimal ediyorlar.

Lakin diğer basit sebeplerle Marks yine mahkûm oldu. Evvelâ Fransa'ya sonra Londra'ya kaçtı ve ölünceye kadar orada kaldı. Çektiği

zaruret ve ıstırap fevkalâde idi. Karısının sefaletle mücadele etmesini bilen kahraman ruhu olmasaydı Marks'ı bekleyen ölüm olacaktı. Fakat bir taraftan bu mecnune kadının fedakârlığı, diğer taraftan eski dostu (Engels) in para muaveneti kendisini bir derece kurtardı.

Marks'ın Londra'daki hayatı baştan başa bir alim hayatıdır. Vaktini kâh kütüphanelerde, kâh (Britiş Muzeum) da, kâh içtimaî ve iktisat hadiseleri mahallerinde tetkik ile teharriyat ile geçti. Pek çok eser bıraktı. En mühimlerinden biri **Sermaye** adlı üç cilt kitabıdır. Londra'da 1883'te 75 yaşında öldü.

Marks bütün Avrupa lisanlarını bilirdi, hele Fransızca, İngilizceyi lisan-ı maderzâdı olan Almanca gibi yazar okurdu. Rusçayı Rusça eserlerden okuyup anlamak için 50 yaşında iken Rusça öğrenmeğe başlamıştır. Zamanında yaşayan insanlar arasında en çok bilgilisi hiç şüphesiz Marks'dır. Bilhassa ulûm-u tarihiyye, hukukiyye, iktisadiyyede ve bir de felsefede yed-i tûlâ sahibidir. Kalp itibariyle pek yumuşak olan ve gaye için asîl bir ateşle çalışan Marks mücadelede son derece keskin ve hiçbir içtimaî kaygıyı nazar-ı ehemmiyete almazdı. Denebilir ki geçen asrın en büyük (Pamfletist)i (Lasal) ile beraber (Marks)dır.

Marks'ın ehemmiyet-i ilmiyye ve ehemmiyet-i tarihiyyesi fevkalâde büyüktür. Alelumum içtimaî hareketlerin yuvarlanıp gitmesile ilmin tekamülü arasında bir rabıta varsa, denebilir ki filozof ve ilimci Marks'ın tarih ve iktisat ilimlerine verdiği şekl-i ahîr alelumum hayatın şu veya bu tarzda müteessir olmasını herhalde intaç edecektir.

N. A. (s. 2 - 3)

Elimize geçen aşağıdaki bildiriyi Beykoz Kundura Fabrikası işçilerinin —sendikalizmi aşan— atılımını tarihe kaydeden bir belge olarak yayınlıyoruz :

İŞÇİ ARKADAŞLAR, EMEKÇİ HALKIMIZ YURTSEVERLER

İşçi sınıfını satan hainler def edilecektir.

Biz imza atmadık deseler de 7 nci dönem sözleşme Deri kundura işçilerinin iş verenlere peşkeş çekilmesi ile sonuçlanmıştır.

Yıllardır bizleri koyun sanıp gütmek isteyenler işverenler yararına son oyunlarını da oynadılar. Bizler türlü yalanlarla aç kalmaya zorlanıyoruz yeniden. Oysa işçiler olarak son sözümüzü söylemedik tam tersine kavgaya yeni başladık kavgamız açlığa karşı, işsizliğe karşı ve pahalılığa karşıdır. Bu kavgada zafer mutlaka ve mutlaka işçilerin olacaktır. İşçi sınıfı, düşmanlarını başlarından def edeceklerdir.

SARI SENDİKACILARA GÖRE TOPLU SÖZLEŞME TOPLU SATIŞ DEMEKTİR.

İşçilere danışmadan patronlara işçileri yok pahasına satmak sarı sendikacılığın temelidir. Bizlere uygulanan da buna tipik bir örnektir. Toplu sözleşme tam bir ihanet belgesidir. Önce 19'lar olmasa biz çok iyi bir toplu sözleşme imzalarız diyerek işçi arkadaşları bölmek istediler. Toplu sözleşme maddelerinde 19 arkadaşın işe alınması maddesini kaldırdılar. İşten atılan 19 arkadaş yüzlerce işçi arkadaşın önünde (İş güvenliği maddesi koydurtun iyi şartlarda toplu sözleşme imzalayın biz haklarımızdan vaz geçiyoruz) diye haykırdılar. Fakat bu sarının sarısı işçi düşmanı hiç bir hak almadan, işçi arkadaşlara danışmadan toplu sözleşmeyi imzalamaktan geri kalmadılar. İşçilerin doğrultusunun aksine toplu satışlarda bulundular. Fakat bu son oyunları olacaktır.

Biz imzalamadık diyenler yalan söylüyor

Sözleşme imza yetkisi şube başkanına verilmiştir. Ankara'ya yetkili gidip bu yetkiyi orada şube başkanına devredenler bizi aldatamazlar. Yetkiyi başkasına verenlerin zaten imza atmasına lüzum yok. Bu düpedüz tezgahtır. Eskiler devrilmeyi göze alıp, yerlerine kendileri kadar sarı yöneticileri bırakmak istiyorlar bu oyuna düşmiyelim imza yetkisini verip görevden kaçanlara hesap soralım, yalanlarını yüzlerine vuralım.

VERİLEN SÖZLER UNUTULDU

19'lar işe alınmadı. Sosyal hak yok. Ücret zamları artan hayat pahalılığının çok altında. Kademeli zam işçiyi bölmek için.

NE YAPMALIYIZ

Sarı sendikacıları başımızdan atmalıyız. Yeni ve işçiden yana bir yönetim kurmalıyız.

Atılanlar çıkarları için atılmadılar. Onlar işçi sınıfına inandıkları için atıldılar. Bu yönetim sürdükçe bu gün 19 olan yarın 190 olur. Bugün 19'a uygulanan baskı yarın hepimizin başına bela olacaktır. Bu çileye bir son verelim.

İŞÇİLER SENDİKA YÖNETİMİNE GEÇMELİDİR.
KAHROLSUN SENDİKA AĞALARI.
YAŞASIN İŞÇİLERİN YENİLMEZ BİRLİĞİ.

YENİLEŞME Özel Sayı. Sor. Yaz. Md. Adnan ASLAN Sah: G. BÜYÜK
Yön. Yeri: İşçi Evleri No: 77 Beykoz - İSTANBUL

976 OCAK'INDAN KATKI

5 - Ocak: Şili'de 10 general, Allende'yi bir darbeyle devirerek Başkan olan Pinochet'e bir ültimatom vererek «ekonomik durumu düzeltmesi ve gizli polis örgütünü dağıtması için» Marta kadar süre tanımışlardır. - Tariş İplik Fabrikasında çalışan 130 işçi baskı ve tehditlerden şikayet ederek, can güvenliklerinin kalmadığını bildirmiş ve istifa etmişlerdir. - Tarsus Yuvam Tuğla Fabrikasında çalışan 55 işçi arkadaşlarının haksız yere işten atılması üzerine BOYKOT yapmışlardır. Ancak işçilerden yedisi tutuklanmıştır. - SSK İstanbul Okmeydanında çalışan ve daha önce memur sayıldıkları için BOYKOT yapan 35 işçi işten atılmıştır.
9 - Ocak: CIA eski Başkanı W. Colby, İtalya'da komünizm aleyhtarı kuruluşlara dağıtılmak üzere 90 milyon lira gönderildiğini doğruladı. CIA' dan yardım gören kuruluşlar arasında Hıristiyan Demokrat Parti ve Sosyalist Parti de bulunmaktadır.
12 - Ocak: Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu aldığı kararları bir bildiri ile açıklamıştır: «... yönetim örtülü otoriter bir yönetim niteliğindedir. 1930 faşist İtalyan Ceza Kanunundan, Türk Ceza Kanununa ağırlaştırılarak 141 ve 142 numaralarla aktarılan... maddeler... varlığını korudukça... bu rejimi başka türlü nitelemek mümkün değil.

Genel Kurulumuz... 1961 yasasında ifadesini bulan demokratik öze kavuşturulmasında yasal bütün yollardan mücadeleye davet eder.

DGM lerinin... adalet yaşamından çıkarılması...

Anayasal haklarla çelişen... sıkıyönetim yasasının değiştirilmesi.»

Baro Genel Kurulu ayrıca Adalet Bakanını Avukatlar Barosundan ihraç etmiştir.
13 - Ocak: İstanbul Vakıflar Başmüdürlüğü onarım şantiyesinde çalışan 150 işçi, arkadaşlarının işten atılmasını protesto için BOYKOT'a başladı.
15 - Ocak: Özel Vatan Hastahanesinde çalışan 115 işçinin BOYKOT'u sürüyor. İşçiler Toplu Sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesi üzerine bu atılıma başlamışlardır.
17 - Ocak: 1831 işçinin çalıştığı Beykoz Kundura Fabrikası işçileri, bulundukları Deri-İŞ Sendikasının Laleli'deki merkezini İŞGAL etmişlerdir. İşçiler, yapılan toplu sözleşmeyle BOYKOT'a katıldıkları için işten atılan arkadaşlarının işe alınmadığı ve çok az bir ücret artışı sağlandığını belirterek, toplu sözleşmeyi tanımadıklarını ve «sendikanın

kendilerini sattığını» ve bunun için bu atılıma geçtiklerini bildirmişlerdir. - Miha İplik Fabrikasında çalışan 550 işçi BOYKOT'a başladı. - Aksu Fabrikasında 2500 işçinin katıldığı BOYKOT sonunda patron işçi isteklerini kabul etmiştir. Yapılan anlaşmada BOYKOT süresi dahil işçilerin bütün alacakları ödenecek ve BOYKOT nedeniyle işten atma olmayacaktır.

23 - Ocak: Gaziantep'te görevli bütün trafik polisleri BOYKOT'a başladı.

24 - Ocak: 1970 - 1972 yılları arasında Barzani'nin liderliğinde, Irak'a karşı savaşan kürtlere ABD'nin silah yardımı yaptığı açıklandı. Yardım, Başkan Nixon'ın emriyle yapılmıştır. Nixon'ın bu emri, İran Şahı'na verdiği taahhüdü yerine getirmek için vermiş olduğu bildiriliyor. - ABD' nin Merkezi İstihbarat Örgütü CIA'nın maksatlı haber yayınlattığı ve bu haberi yayınlatmak için başta İngiliz Reuter Ajansı olmak üzere daha bir çok ajansın kullanıldığı açıklandı. Açıklamayı yapan eski CIA Başkanı W. Colby çeşitli memleketlerde bulunan 73 gazete, radyo ve derginin muhabirliğini yapan 11 gazetecinin doğrudan CIA bordrolarından maaş aldığını da açıklamasına eklemiştir. - Batı Avrupa ile Orta-Doğu arasında yapılan silah kaçakçılığının esas itibariyle Türkiye' den geçtiği ve idare edildiği Fransa'da yayınlanan bir kitapta ileri sürülmektedir.

24 - Ocak: Özel Vatan Hastanesindeki BOYKOT sürerken, toplu iş sözleşmelerinin başlamamasını işçilerle birlikte işyerinin önündeki çadırlarda geçirerek protestoya katılan, Devrimci Sağlık İşçileri Sendikası Başkanı ve Genel Saymanı patronun bir adamı tarafından bıçakla yaralanmıştır.

29 - Ocak: ABD Sağlık Bakanlığından bir heyetin hazırladığı sağlık raporunda, ABD'de nüfusun % 10 yani 20.000.000 insanın «ruh hastası» olduğunun tespit edildiği bildirilmektedir. Sağlık raporundaki açıklamaya bu rakama uyuşturucu madde müptelâları dahil değildir.

Sahibi: A.E. Güran; Yazı İşleri Sorumlusu: Nuray Güner; Aylık Siyasî Dergi - Her ayın ilk haftasında çıkar - İlân kabul etmez - Yazışma adresi: Evkaf Sokak No. 17/11 Çemberlitaş/İstanbul Gönderilen yazılar yayınlansın veya yayınlanmasın geri verilmez - Yıllık Abone 50.— Altı Aylık 30.— TL.
Dizildiği yer ALTUĞ Matbaası, Basıldığı yer UFUK Matbaası.
Genel Dağıtım: İstanbul Dağıtım: Cağaloğlu Yokuşu, Kemaliye Han No. 4/14 İstanbul